

Проведення судових експертиз щодо відповідності технічної та проєктної документації вимогам нормативних актів у сфері будівництва

Любов Томішинець

головний судовий експерт, Одеський науково-дослідний інститут судових експертиз Міністерства юстиції України, м. Одеса, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-2809-773X>, e-mail: tlyubovv@ukr.net

У тезах здійснено комплексний аналіз проведення судових будівельно-технічних експертиз, спрямованих на встановлення відповідності технічної та проєктної документації вимогам чинних нормативно-правових актів у будівельній сфері. Розглянуто правові та нормативні засади експертної діяльності, об'єкти та предмет експертного дослідження, основні методичні підходи та етапи проведення експертизи.

Ключові слова: *судова експертиза; проєктна документація; технічна документація; будівельні норми; відповідність нормативним вимогам; висновок експерта.*

Conducting Forensic Examinations Regarding Compliance of Technical and Design Documentation with the Requirements of Regulatory Acts in the Construction Sector

Liubov Tomishynets

The theses provide a comprehensive analysis of conducting forensic construction and technical examinations aimed at establishing the compliance of technical and design documentation with the requirements of current regulatory and legal acts in the field of construction. The legal and regulatory foundations of expert activity, the objects and subject matter of expert research, as well as the main methodological approaches and stages of conducting the examination are considered.

Keywords: *forensic examination; design documentation; technical documentation; construction standards; regulatory compliance; expert conclusion.*

Проєктна та технічна документація є основою реалізації будівельного процесу та визначає архітектурні, конструктивні, технологічні й інженерні рішення для об'єкта будівництва. Будь-які помилки або відхилення від вимог чинних нормативних документів на стадії проєктування можуть призвести до порушення безпеки будівель і споруд, нераціонального використання матеріальних ресурсів, а також до виникнення аварійних ситуацій під час їх експлуатації.

У судовій практиці дедалі частіше виникають спори, пов'язані з якістю проєктних рішень, відповідністю документації будівельним нормам та правомірністю її застосування. У таких випадках для встановлення об'єктивних обставин справи суд призначає судову будівельно-технічну експертизу [1].

Проведення судових експертиз регламентується Законом України «Про судову експертизу» [2], що визначає правовий статус експерта, його права, обов'язки та від-

повідальність. У частині експертиз відповідності проєктної документації експерт також керується Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності», державними будівельними нормами (ДБН), національними стандартами (ДСТУ), технічними регламентами та іншими нормативно-правовими актами у сфері будівництва [3].

Важливим принципом експертного дослідження є застосування нормативних документів, які були чинні на момент розроблення проєктної документації, що забезпечує об'єктивність та правомірність експертного висновку.

Об'єктами судової експертизи щодо відповідності документації можуть бути:

- проєктна документація на будівництво;
- робочі креслення;
- технічні умови;
- пояснювальні записки;
- інженерні та конструктивні розрахунки [4].

Предметом експертного дослідження є встановлення відповідності зазначених документів вимогам чинних нормативних актів, а також їхньої внутрішньої узгодженості та можливості практичної реалізації.

Методологія проведення експертиз відповідності технічної та проектної документації ґрунтується на системному підході, передбачаючи поетапний аналіз проектних рішень. Експерт здійснює:

- аналіз вихідних даних для проектування;
- перевірку повноти та структури документації;
- зіставлення проектних рішень з вимогами нормативних документів;
- оцінку технічної обґрунтованості прийнятих рішень [5].

Такий підхід дає змогу комплексно оцінити якість проектної документації та виявити потенційні ризики.

Одним із ключових етапів експертизи є аналіз конструктивних рішень, що включає перевірку:

- розрахунків несучої здатності конструкцій;
- відповідності матеріалів вимогам стандартів;
- дотримання вимог щодо надійності та довговічності [6].

Проектна документація повинна містити обґрунтовані рішення щодо інженерних систем будівлі: опалення, вентиляція, водопостачання, водовідведення, електропостачання та пожежна безпека. Під час експертизи перевіряється відповідність цих рішень вимогам ДБН та їх узгодженість між собою [7].

Експертний висновок щодо відповідності технічної та проектної документації має важливе доказове значення. Він використовується судом для встановлення обґрунтованості позовних вимог, оцінки дій проектних органі-

зацій та ухвалення законного і обґрунтованого рішення у справі [9].

Проведення судових експертиз щодо відповідності технічної та проектної документації є важливим інструментом судового контролю у будівельній сфері. Комплексний підхід до експертного аналізу, застосування чинної нормативної бази та високий рівень професійної підготовки експерта забезпечують об'єктивність і достовірність експертних висновків.

Перелік джерел посилання

1. Судова експертиза в будівництві : монографія. Київ, 2018.
2. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (дата звернення: 28.01.2026).
3. Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 р. № 3038-VI (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text> (дата звернення: 28.01.2026).
4. Методичні рекомендації з проведення будівельно-технічних експертиз. Київ, 2019.
5. ДБН А.2.2-3:2014. Склад та зміст проектної документації на будівництво : затв. наказ. Мінрегіону України від 04.06.2014 р. № 163 [Архівний]. URL: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3192355188719486804 (дата звернення: 28.01.2026).
6. ДБН В.1.2-14:2018. Загальні принципи забезпечення надійної та конструктивної безпеки споруд: затв. наказ. Мінрегіону від 02.08.2018 р. № 198. URL: https://e-construction.gov.ua/laws_tail/3199634775304307868?doc_type=2 (дата звернення: 28.01.2026).
7. Кравченко І. О. Судово-експертний аналіз проектної документації. Харків, 2021.
8. Бойко О. В. Типові порушення проектних рішень в судовій практиці. – Львів, 2020.
9. Шульга М. М. Судові експертизи у будівництві. Харків, 2020.